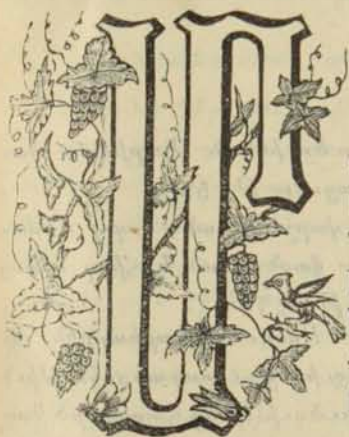

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ.

ԲԱՂՈՒՆԺ-Է Ի ԿՈՆԳՐԵՍՈՍ ԳԵՀԵՓԸՆՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ.

ՊԱՏՃԻՆ.

Կ Ն Ի Ք

ԿՐՏԻՉ ԺԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՄԻ ԲՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՆՀԱՍՐԱՆԵԼԻ ԿԱՄՕՔՆ ԱՍՏՈՒԹՈՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՒԼԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ ԺԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ՀԱՄԱԶԳԱԿԱՆ ՆԱԽԱՄԵԺԱՐ ԱԹՈՌՈՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐԵԿԵՂԵՅԻՈՅ ՍՐԲՈՅ ԿԱԹՈՒԼԻԿԷ ԷԶՄԻԱԾՆԻ՝ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՅ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՈՂՋՈՒՆԻԻ ԺԱՆՈՒՅԱՆԵՄԷ:

ԲՆԱԿԱՆԱԼ զյայտարարութիւն տեսչի ծեմարանիդ որ ի թ. 51. յ8 մայիսի 1899 ամի և հաւան գտեալ ընդ խորհուրդ տօնախմբելոյ զտարեգարձ քսան և հինգամեայ գոյութեան ծեմարանի պառչաճաւոր և ընդարձակ համարատուութեամբ ի զխտութիւն և ի մխիթարութիւն համայն հօտին Հայաստանեայց պատուիրմբ ընդ փոյթ կազմել զյանձնաժողով յուսուցչաց անտի ծեմարանի ընդ նախագահութեամբ Գերապատիւ Սուքիաս Արքեպիսկոպոսի առ ի հոգալ զհետեւեալ նախապատրաստութիւնս:

Ա. Ժողովել և կարգաւորել ըստ կարելոյն զնիւթս պատմութեան ծեմարանի յօրէ հիմնարկութեան նորին ցայսօր ժամանակի քաղելով ի Դիւանաց անտի Սինօզի և Վաթնիկոսարանի և յայլոց առանին և հասարակական յիշատակարանաց:

Բ. Եօրինել զընդարձակ տեղեկագիր զօստումական վիճակէ ծեմարանիս յընթացս քսան և հինգամեայ գոյութեան Նորին:

Գ. Կազմել զպատկեր ծախուց ըստ ամենայն մասանց ծեմարանի յընթացս քսան և հինգամեայ յատկապէս ածելով ի ստուգութիւն զճախս շինութեանց, զպահպանութեան որդեամբ, զքանակութիւն թողակադրամոց և զայլոց պիտոյից ծեմարանի:

Դ. Ածել ի ստուգութիւն զթիւ համօրէն աշակերտաց, որք ուսեալք են ի ծեմարանի որոշելով ի նոցանէ յականէ յանուանէ որոց կատարեալ է զընթացս լիակատար ուսմանց ի զպրանոցական և մասնագիտական բաժանմունս անդ ծեմարանի և թէ՛ ո՞րք ուսմանք յատկապէս նուիրեալ են զանձինս ի կոչումն եկեղեցական և կամ ի պաշտօն ուսուցչութեան ի հոգեւոր գորոցս մեր:

Ե. Եօրինել զցուցակ բարերարաց ծեմարանի զնուիրատուաց և զայլոց զրամական տրոց մտելոց ի գանձարան Մայր Աթոռոյ յանուն ծեմարանի յընթացս քսան և հնգից ամեայ լուսարանելով զչափ և զնպատակ մասնակցութեան բարեպաշտօն հասարակութեան Հայոց:

Այլ և պատուիրմբ վարչութեան ծեմարանի պառչաճաւոր հանդիսիւ սովորական տօնախմբութեան տարեգարձի ծեմարանիս որ յաւուր տօնի ս. Գէորգայ զօրավարի յուէրժանցանել զյիշատակ քսան և հինգամեայ գոյութեան Բարձրագոյն հոգեւոր կրթարանի մերոց ցուցանել զյիշատակ քսան և հինգամեայ զամենայն պաշտօնեայ և զսանուեսն առ ի հրաւիրել և ջան ի գործ արկանել խրախուսելոյ զամենայն պաշտօնեայ և զսանուեսն առ ի հրաւիրել

զազգայինս ի զործ ապագայ ապահովութեան յեմարանի իւրաքանչիւրոցն ըստ իւրում կարի զխտելով քաջ, զի պաշտօնէից եկեղեցւոյ մեծապէս ունիմք պէտս նախապատրաստութեան թէ վասն ամենայն վիճակաց Հայոց և թէ նաև ի սպասաւորութիւն վանօրէից և Հոգեւոր դպրոցաց:

Մաղթեմք ի Տեառնէ լինել զօրաւիգն Վարչութեանդ և զործակցաց Նորին յամենայն ի ձեռնարկութիւնս ի բարւոքումն ապագայ վիճակի ձեմարանիս մերոյ և շնորհեմք ամենեցուն վաստակաւորաց զհայրապետականն մեր օրհնութիւն:

Շնորհք Տեառն Մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեւեանսդ ամէն:

«Ի վերայ խեղճանին ստորագրեալ է ՄԿՐՏԻ2 ԿԵԹՈՒՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ»:

Թ. 579.

Ի 12 մայիսի 1899 ամի. և

Ըստ տոմարն Հայոց ՌԵՒԸ.

Ի Հայրապետութեան Մերում Զ. ամի

յԱյրարատեան Մ. Աթոռ Ս. Էջմիածնի:

Ի վաղարշապատ.

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆԸ:

Կոնդակ յանուն Կոնսիստորիային Շամախույ, որով յայտարարաւ կարգումն Բարեշնորհ Նիկողայոս Արեղայի Ա. Աւետիքեան ի վանահայր վանուցն Սաղիանի. Թ. 509:

— Թանուն Գեր. Տ. Թեմակալին Աստրախանի Ս. Արիստակէս Արքեպիսկոպոսի, որով տուաւ նմա երկամեայ արձակուրդ զնալ յՕգոստոս ի գիւտ առողջութեան անձին. Թ. 524:

— Թանուն Ս. Սինօղի, որով պատուիրեցաւ տալ արձակել ի հարկաց զտիրացուն Հակոբաղ աւանի. Թ. 528:

— Թանուն ս. Սինօղի, որով պատուիրեցաւ կարգադրել առ վիճակային առեանս՝ առաքել զարդիւնս ուխտատեղեաց վիճակացն ըստ առաջնոյն ի Սինօղն. Թ. 529:

— Թանուն Կոնսիստ. Երեւանի, որով կարգեցաւ Բարեշնորհ Սիօն վարդապետն ի փոխանորդ վիճակին Հին Նախիջևանի. Թ. 536:

— Թանուն ս. Սինօղի, յաղաքս մատուցանելոյ առ Վեհ. Հայրապետն զընդակս ծառայութեանց ոմանց միարանից Մ. Աթոռոյս. Թ. 551:

— Թանուն Ս. սինօղի, որով պատուիրեցաւ առնել հսկողութիւն ի վերայ նորոգութեան Սաղմոսաւանից. Թ. 552:

— Թանուն Ամեն. Պատրիարքին Կ. Պօլսոյ, որով պատուիրեցաւ տալ տեղեկութիւն

զգործոյ պսակալութեան Մարիամու Պաքալեան Սերաստացւոյ. Թ. 558:

— Թանուն վարչութեան Հոգ. Ծեմարանի Մ. Աթոռոյ, վասն քսան և հինգ ամեայ յօրեկենի նորին. Թ. 579:

— Թանուն Ամեն. Պատրիարքին Կ. Պօլսոյ, որով պատուիրեցաւ տալ տեղեկութիւն զգործոց պսակալութեանց հացագործ Գարեգնի Պապիկեան և Տիկին Մարիամու Թոքաթլեան. Թ. 602:

— Թանուն Գեր. Տ. փոխ. Թեմակալին Երեւանայ Ս. Ներսէս արքեպիսկոպոսի, որով պատուիրեցաւ արձակել ի պաշտամանէ վանահայրութեան զերկոսին վանահայրս Անւոյ և Աղջոյ վանից և առաքել ի Մ. Աթոռս զվանահայր վարդապետն. Թ. 607:

— Թանուն Ս. Սինօղի, որով պատուիրեցաւ տալ միանուագ երկու հարիւր բուրլի Բարձր. Տ. Կիւրեղ վարդապետի, որպէս և զհնգամեայ ոռճիկ նորա՝ առ ի զնալ նմա յամարանոց ի գիւտ առողջութեան անձին. Թ. 611:

Արժանացեալք օրհնութեան եւ զօրհնակութեան Վեհ. Հայրապետի:

Կոնդակ օրհնութեան և զօրհնակութեան յանուն պ. Փաշայի Եղգարեան Մեծ Ղարաբլիսեցւոյ, յաղաքս ջանից և զօրհորութեանց նորա ի նորոգութիւն եկեղեցւոյ զեղջիւրեանց. Թ. 547:

— Օրհնութեան և զօրհնակութեան յա-

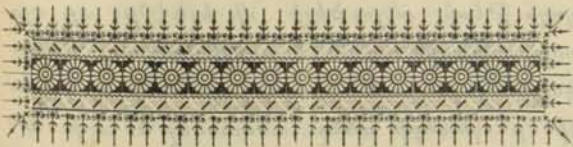
նուն պ. Յովհաննիսի Խալափեան Շամախեցւոյ՝ յաղագս բազմամեայ հաւատարիմ և արգիւնաւէտ ծառայութեան նորա յաղգային և եկեղեցական գործս. թ. 581:

— Օրհնութեան և մխիթարութեան յանուն եղբայրք Բուդաղեանց ի Բագու, ի մասին մահուան եղբորն իւրեանց Սմբատայ. թ. 585:

— Օրհնութեան և քաջալերութեան յանուն պ. Պերճի Պաօշեան՝ առ յորեւեան քառասնամեայ զրական գործունէութեան նորա և ուսուցչութեան. թ. 559:

Հայրապետական պարգևներ:

Երեանի Գեր. փոխ. Թեմակալ Ս. Երեմէս արքեպիսկոպոսի միջնորդութեամբ Հայրապետական Կոնդակաւ ստացան քահանայական լանջախաչեր Գեղարքունեաց Գաւառի Վերին Դարանլուխ գիւղի ծխատէր Նայբանդեան Գէորգ, Էջմիածնի զաւառի Դաղալու գիւղի ծխատէր Վահան և Կոտայից զաւառի գործակալ Քանաքեռ գիւղի ծխատէր Զաքարիա քահանաները. թ. 512, 513, 608:

ԿՐԾՆԱԿԱՆ—ԲԱԺԻՆ

ԿԵԱՆԳԸ.

«Եւ կեանքն յայտնեցան, և ինքնաւ, և վկայեմք, և պատմեմք ձեզ զյայտնական կեանքն, որ երբ առ Հօր ևւ երեւցաւ մեզ»:

Ա. Յովն. Ա. 2:

ՇԱՅԵՐԸ եկեղեցին համարում են մի հաստատութիւն, որ անմիջական կապ չունի կեանքի հետ, որ խեղաթիւրում կամ շահագործում է բնական աշխարհային կեանքը մի որոշ դասի՝ հոգեւորական մասնա-

ւորապէս կրօնաւորական, դասակարգի նախապաշարունակներին համակերպելու կամ նորա դասակարգային շահերին և ետեան ցանկութիւններին բաւականութիւն տալու համար: Սխալ է թէ ուղիղ այդ կարծիքը՝ յամենայն դէպս իրողութիւնն այն է, որ գոնէ մեր ժողովրդի մէջ եկեղեցին կորցրել է ըստ երեւութին անմիջական առնչութիւնը կեանքի հետ. այսօր ոչ միայն մեր կրթութեամբն են պատահար կամ լոկ սլաշտօնական յարաբերութեանց պատճառով եկեղեցի մտնում երեսմի այլ նաեւ միջին դասակարգի նաեւ հասարակ ժողովրդեան մի սառուար մասի համար եկեղեցին միայն պաշտօնապէս գոյութիւն ունի և իթէ, լաւագոյն գէպքում շատերը գեռ նորա ծէսերին ու արարողութիւններին մասնակցում են հայրերից ժառանգութիւն ընդունած պատկառանքով՝ քչերը կգտնուին, որ պարզ հաշիւ տալ կարողանան, թէ ի՞նչ իրական դեր է կատարում նա իրենց իսկական կեանքի իրենց համար կենսական նշանակութիւն ունեցող առօրեայ և յարատե ինդիւրների մէջ: Եւ սակայն տեսնում ենք, որ նոյն եկեղեցին քարոզում է աւետարանիչ առաքելի բերանով, թէ բաւական չէ ինքը սերտ կապ ունի կեանքի հետ այլ և իսկական կեանքը միայն իրան է յայտնուել ինքը միայն կարող է աշխարհի առաջ վկայութիւն դնել և պատմել ու հաստատել, թէ ինչ է կեանքը, ինչպէս և ինչի համար պէտք է ապրեն մարդիկ: Սոքա է արդեօք այդ վկայութիւնը. տեսէք ինչպիսի վստահութեամբ է խօսում առաքելայր. հեռու հազար տարիներ առաջ կատարուածի մասին չէ խօսում նա՝ հին աւանդութիւններով ականջի լսածով, այլ իւր տեսածն ու զգացածն է պատմում. «Եւ ձեռք մեր շօշափեցին ի վերայ բանին կենաց, ասում է նա մի տող վերեւ. նա տեսել է նա շօշափել, նա իւր բոլոր եղութեամբ ըմբռնել էր, որ մի կեանք կայ այս աշխարհից դուրս այս աշխարհից բարձր, մի Երկնաւոր Հօր մօտ, որ այս աշխարհի կեանքի նման չէ՝ անցաւոր, ագեղ ու վշտալի, այլ յաւիտենական է, գեղեցիկ և երանաւէտ, որ սակայն այս աշխարհի մէջ յայտնուել է, նորա մէջ իրականանալ ու երկիրը երկինք դարձնել կամ նո-

* Այս քննարկումով խօսուել է Բագուի ու Լոռայի եկեղեցում, եւ Կիւրակիին.